

BUITEN

3^E JAARGANG N^O. 16.

ZATERDAG 17 APRIL 1909.

Foto Aug. F. W. Vogt.

OPRIJLAAN VAN GOOILUST

Van dit landgoed zullen wij in de eerstvolgende nummers een uitvoerige beschrijving met talrijke afbeeldingen geven. RED.

INHOUD:

OPRIJLAAN VAN GOOILUST. ILLUSTRATIE	BLZ. 181
EEN TOEKOMST VOOR DEN HAAG, DOOR HENRI VAN DER MANDERE	182
DE GRIFFON (INGEZONDEN), DOOR G. F. OBREEN	183
HOLLAND—ENGELAND, DOOR H. V. B.	183
OP JAVA, DOOR D. M., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 184—187
„EIERENZOEKEN”, DOOR U. G. DORHOUT, GEÏLLUSTR.	BLZ. 186
VOGELS IN APRIL, DOOR W.	188
DE ENGELSCH BULL-DOG, DOOR DUVAL VERWEY, GEÏLL.	189
LIMBURGSCH SAGEN EN LEGENDEN, DOOR A. F. VAN BEURDEN, GEÏLLUSTREERD.	191
EEN REISVERHAAL, DOOR HENRICUS VAN NARDINCLANT (SLOT), GEÏLLUSTREERD	191
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

Bij iedere rubriek wordt gelegenheid voor correspondentie opengesteld en gelieve men vragen aan de Redactie te richten.

Vraaije foto's zullen gaarne ter beoordeling ontvangen worden. Te adresseeren aan de Redactie of aan de Uitgevers. De inzender verzume vooral niet duidelijk zijn naam en adres te vermelden; ook achter op de foto's.

Van tijd tot tijd zullen prijsvragen voor de beste foto's op een of ander gebied worden uitgeschreven.

De Uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van een annonce, een aanvrage of een bestelling aan een adverteeraer doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.

EEN TOEKOMST VOOR DEN HAAG.

HET was in de zitting van den 17en Juni 1899, dat het comité, belast met de taak om van de ingediende voorstellen betreffende een Permanent Hof van Arbitrage eene ontwerp-conventie samen te stellen, besloot aan de eerste Vredesconferentie de propositie voor te leggen om Den Haag, de stad, waar deze internationale vergadering gastvrijheid genoot, te bestemmen tot den zetel van dit nieuwe rechtslichaam, tot den zetel dus ook van de daaruit in te richten tribunaal en van het Bureau, dat het Hof tot griffie en administratie dienen moest. Met dit voorstel uit den engeren kring der mannen, wier gezag destijds de overheerschende vraagstukken tot oplossing bracht, was de zaak beslist. Er was natuurlijk geen sprake van, dat het plenum zoo eene officieele propositie zou verwerpen, en William Stead kon het toen terecht uitroepen, dat onze vorstelijke Residentie beloofde de hoofdstad der wereld te zullen worden, in grooter glans nog te zullen baden dan zelfs gedurende het gouden tijdperk der Republiek was: geschied. Het klonk voor ons, nuchtere Hollanders, misschien een tikje te bombastisch; toch was het waar, dat voor zooverre de wetboeken der Vredesconferentie recht aan de wereld gingen brengen, dit zou geschieden vanuit de stad van Johan de Witt. En zij, die het streven van den Staatsraad Asser hebben begrepen, om ons land een meer daadwerkelijken dan tractaatrechterlijken waarborg te schenken voor zijne neutraliteit, konden de gevallen beslissing slechts toejuichen.

Den Haag scheen bestemd wereldhoofdstad te worden, het schijnt dit meer dan ooit, nu ook de tweede Vredesconferentie er heeft vergaderd. Maar reeds tevoren duidelijk bleek dit voor de ingewijden, toen Andrew Carnegie aan de Nederlandsche Regeering de royale gift voor het Vredespaleis ter hand stelde. En toch, velen beschouwen het nog steeds alsof deze daad een stap op zichzelf is, niet door anderen werd voorafgegaan en ook niet zal worden gevolgd. Niets mag minder juist heeten dan juist dat; integendeel, aan den Amerikaanschen millionair mag het ernstig voornemen worden toegeschreven, om voor meerdere stichtingen ten bate van het internationalisme fondsen beschikbaar te stellen, indien zij in een werkelijk complex hunne zetels in Den Haag willen opslaan. De Vereenigde Staten der Amerikaansche Unie, die uit de meest uiteenlopende rassen zijn samengesteld, hebben met Washington als bondshoofdstad een neutraal gebied gesticht, District of Columbia genaamd, waarin de paleizen der wetgevende macht zijn vereenigd. Zulk een district willen de Amerikanen, die het denkbeeld van den Statenbond der wereld warm aanhangen — reeds in 1899 zeide de heer Holls, dat nergens zooveel sympathie heerschte voor de vredes-idee als in Amerika, welks commercieele blik de bij uitstek practische strekking er

van reeds lang heeft begrepen — zulk een district willen zij in Den Haag vestigen. Zeide niet Richard Bartholdt, de invloedrijke vriend van Carnegie, den vorigen zomer, toen hij een vredesvlag aan de Nederlandsche groep der Interparlementaire Unie aanbod: „Hoe roemrijk Holland's geschiedenis ook moge zijn, toch schijnt de toekomst voor dit land nog grooter dingen in haar schoot te verbergen, tenminste in de oogen van hen, die gelooven in internationale gerechtigheid en vrede.”

En hij liet daarop bijna onmiddellijk volgen: „Waarom dan eene andere plaats dan Den Haag uit te kiezen voor officieele „verrichtingen van internationalen aard? De aardrijkskundige „ligging van de stad levert groote voordeelen op en men is er „vrij van de moeilijkheden, welke industriele centra zoo dik- „wijls bieden”. 1).

Kan het duidelijker gezegd dan in deze en nog vele andere woorden? Maar men schijnt het in Holland niet te kunnen of te willen begrijpen en juist de daaruit voortspruitende onverschilligheid doet een nationaal belang op het spel staan. Er zijn eerst moeilijkheden gerezen, om Carnegie's gift te aanvaarden; de juridische bezwaren voor den vorm dier gift werden breed uitgemeten voor men op het denkbeeld der stichting kwam; de keuze van het terrein leverde heftigen strijd op en ondervond de meest kinderachtige tegenwerking; de wijze van uitschrijven en beslissen der prijsvraag voor den bouw van het paleis heeft in bevoegde kringen allermint enthousiasme gewekt. Het is eene lijdens-geschiedenis geworden zonder weerga. Nederland deed alsof het een offer bracht, terwijl het een geschenk van hooge waarde ontving. En onder den indruk daarvan is er voor de gedachten, waarvan dit Vredespaleis eene eerste verwezenlijking is, in ons toch reeds eenigermate eng bevattelijk vaderland, geene sympathie geboren; eene zekere strooming gewekt tegen alles, wat met internationalisme ten nauwste samenhangt. Wij zoeken dat internationalisme niet, wij wachten als met zoo vele dingen, totdat het tot ons komen zal. Andere naties wachten niet, zij voelen, dat daarin de stroom des tijds aanzwelt en houden daarmede rekening. Carnegie was in Kiel de gast van den Duitschen keizer; toen hij enkele dagen in Den Haag was, werd hij hier aan het Hof niet ontvangen. Wil men van deze eigenaardige houding een ander bewijs? De Duitschers zouden een internationaal congres op sociaal-medisch gebied gaarne in Nederland aanvangen; financieele bezwaren van deze zijde houden dat tegen. Nog kort geleden sloot een ander medisch congres van groot belang met een nadeelig saldo, dat door eene betrekkelijk kleine commissie moest worden bijgepast, omdat de regeering geen subsidie had verleend. En zoo zou men kunnen doorgaan in een lange lijst en tot de slotsom komen, dat Nederland, als kleine Staat bij het bezoek van vreemdelingen groot belang hebbende, niets doet om die vreemdelingen naar binnen te halen. Het schijnt soms wel eens of de verantwoordelijke personen zich afvragen, hoe men een congres van beteekenis toch maar zal laten wegblijven!

Men moge over de vredeszaak zelve oordeelen gelijk men wil, men kan niet ontkennen, dat zij nieuwe vraagstukken aan de orde heeft gesteld. Men moge de resultaten der Vredesconferenties al dan niet gering noemen, daarover spotten of juichen, men kan niet tegenspreken, dat zij geleidelijk nieuwe factoren in de verhoudingen der Staten brengen. Men moge de meer en meer veldwinnende internationalisatie der wereld negeeren, men kan daarom de verandering in den maatschappelijken bouw der samenleving, die haar onverstoobar teweegbrengen, niet vernietigen, evenmin als een vroeger geslacht, dat Galilei verguisde, het wereldsysteem kon aanranden, welks geheimen hij slechts had ontdekt en verspreid.

Alfred Fried heeft het zoo juist aangetoond 2). Een wereld, waarin men slechts op den een of anderen hoek van een straat, een beschreven blad papier behoeft neer te leggen, om dit door ontelbare, ons onbekende, voor ons onzichtbare handen gedragen, over alle grenzen, over de hoogste bergen, over rivieren en zeeën, tot in de eenzaamheid van een Amerikaanschen boschbewoner, of van een Australischen schapenfokker te brengen, voor wien wij het bestemd hadden, zulk een wereld is reeds georganiseerd. Eene samenleving, waarin de handel en de industrie rekening hebben te houden met de koffieprijsen te Rio de Janeiro, de wolprijsen te New-York, de petroleumprijsen te Tiflis en de suikerprijsen in Indië, zulk een samenleving is intens. Landen, welker regeeringen dag aan dag gemeenschappelijke maatregelen bepalen van den meest uiteenlopenden aard, instituten stichten voor het wereld-post- en telegraaf-verkeer, voor de eenheid van maten en gewichten, voor den letterkundigen eigendom, voor de bescherming van den arbeid, voor de oorzaken van aardbevingen zoo goed als voor de diepten der zeeën en de geheimen der poolstreken, voor het strafwezen zoo goed als voor de bescherming van den landbouw, zulke landen hebben hunne souvereiniteit behouden, maar staan niettemin intellectueel en economisch vast aaneen gesloten. En volken, die de internationaliteit der regeeringen navolgen door op bijna elk gebied comité's en congressen te vormen, bevinden zich niet meer zoo vijandig tegenover elkaar, als sommige chauvinistische bladen wel eens doen voorkomen.

Van zulk een internationalisme, aanwezig zonder dat velen het vermoeden, kan Den Haag de hoofdstad worden. De resi-

1) Rede, uitgesproken den 9 Juli 1907.

2) Revue voor Internationalisme No. 1. 1907.

dentie zoowel als het land zullen daarvan niet alleen moreele, maar ook groote materiele voordeelen trekken, getuige het feit, dat Scheveningen den vorigen zomer alleen aan de Vredesconferentie zijne sluitende exploitatie-rekening te danken had. Er is onder de leidende personen eene groote stemming ten gunste van Den Haag. De Czaar is gehecht aan de stad waar de eerste Conferentie bijeen kwam, Roosevelt heeft het de meest geschikte plaats voor het internationaal parlement genoemd 1).

Hij heeft daarbij vertolkt de gevoelens der Amerikanen, die met hunne groote kapitalen van Den Haag willen maken, wat in de Middeneeuwen het Vaticaan voor de Christenheid beloofde te worden. De Amerikanen houden daarbij rekening met de precedenten; achten de wereldhoofdstad veilig in de omgeving der nuchtere en flegmatieke Hollanders, niet zoo vlug voor indrukken vatbaar als meer zuidelijke naburen; vinden het logisch gedacht, een voordeel, dat in dat nieuwe centrum een taal wordt gesproken, die niet reeds internationaal is en dus ook niet tot eene overheersching van een Fransch milieu bijvoorbeeld zou kunnen brengen; zien ten slotte naar goede geographische gesteldheid voor onze residentie, gemakkelijk gelegen voor het Noorden en Zuiden van Europa, licht te bereiken vanuit Berlijn en St. Petersburg, slechts op tien uren afstand van Londen, het uitgangspunt voor heel Noord- en Zuid-Amerika. Er is stemming voor Den Haag ook in wetenschappelijke kringen; dat blijkt wel, wanneer men hoort, dat een professor Petterson uit Stockholm moeite deed het Instituut voor Oceanographie, hetwelk de vorst van Monaco in Parijs wil stichten, naar Den Haag over te brengen.

Alleen — hier naderen wij de quintessence — Nederland is in dit opzicht niet meer zonder concurrentie. In andere landen heeft men de beteekenis van het internationalisme beter begrepen, zijn voordeelen in de toekomst beter gevoeld. België, dat de eerste Vredesconferentie binnen de muren van Brussel zou hebben gezien, indien zijn Souverein toen met wat meer warmte op de Russische officieuze stappen was ingegaan, tracht thans die fout te herstellen met beschamenden ijver. Een daar ingesteld onderzoek heeft aangetoond, dat België met 38 in zijn land zetelende organisaties van internationalen omvang verre boven aan de lijst staat, boven Frankrijk met 15 en Zwitserland met 13. 2). Men tracht dit aantal op elke wijze te vermeerderen, vindt schikkingen voor elk onderdeel, zooals onlangs met het bureau der Kamers van Koophandel, en wil ook wel subsidies schenken. Mannen als de senator Lafontaine en de schatrijke Solvay zijn de groote krachten van deze beweging, die het beroemde „Institut International de Bibliographie” gemaakt hebben tot de rijke schatkamer van gedocumenteerde gegevens op alle gebied; die droomen en reeds werkzaam zijn voor het groote paleis, dat te Brussel al deze internationale instellingen zal bevatten, om aan de wereld een monument te toonen, dat de Belgen voor het internationale leven stichtten. Een staatsman als Beernaert sprak het den 12en Mei 1908 te Antwerpen rondweg uit, dat België, 't welk in 1848 het eerste Vredescongres ontving, een historische roeping had. En Paul Otlet 3) verdedigde kort te voren het denkbeeld Den Haag te maken tot middelpunt der speciaal juridische instellingen als het Permanente Hof; in Bern de daarin reeds gevestigde bureaux voor materiele doeleinden te behouden en Brussel centrum te doen worden der wetenschappelijke en economische belangen. Er zijn voor de Residentie nog wel andere concurrenten dan Brussel alleen. Bern, waar ook het Vredesbureau en het Interparlementair Bureau zijn gevestigd, heeft als hoofdstad van een land, waar het asylrecht in hooge eere is, ontegenzeggelijk voordeelen; Genève met zijn historisch verleden en zijne herinneringen aan het Roode Kruis, telt ook mede 4). Maar Zwitserland ligt geographisch voor het Engelsche en het Amerikaansche element te ongunstig; Monaco komt om die reden nevens enkele andere, evenmin in aanraking; Christiania, dat plannen opperde, om door een zuinig beheer der Nobelprijzen de te 's Gravenhage reeds besproken hoogeschool voor internationaal recht te ontwerpen, is ook al geen ernstige concurrent; Parijs, wel eens genoemd, valt uit politiek oogpunt vanzelf af.

Doch uit Brussel dreigt het gevaar, gevaar te grooter, omdat België geregeerd wordt door een souverein, die handelsman is in hart en nieren en voordeel ziet te putten uit elke aangelegenheid. De Belgen hadden ten tijde der tweede Vredesconferentie een speciaal Comité in Den Haag werkzaam, dat geene poging onbeproefd liet om de aandacht op Brussel te vestigen, er op te wijzen, dat België niets nalaat om internationale stichtingen het leven gemakkelijk te maken; zelfs een wetsontwerp, voorbereid door den heer Tibbaut, wil aannemen, teneinde de positie dier lichamen wettelijk gemakkelijker te regelen, dan zulks in de meeste landen nog het geval is. Het Bulletin der Belgen kan met ingenomenheid dit alles vermelden; dank zij deze actie was bijna het interparlementair bureau, dat men uit Bern naar Den Haag wilde overbrengen, in Brussel gevestigd. Alleen de krachtige houding van de Nederlandsche afgevaardigden, de heer Tydeman vooraan, heeft dit verhinderd en het definitief besluit uitgesteld. Hoe dat zal uitloopen is echter nog geenszins zeker; de Interparlementaire conferentie te Berlijn stelde het lot dezer beslissing in handen van eene commissie, welke zich nog niet heeft uitgesproken.

1) Nota van Minister Hay van 21 October 1904.

2) Enquêtes sur les structures sociales van Cyriel van Overbergh.

3) Zie de artikelen in Amerikaansche tijdschriften van Mrs. Mead.

4) Zie de „Courrier de la Conférence” nummer van 11 Aug. 1907.

Inderdaad, men mag vragen, of Nederland de rol toekomt, die men het wil doen vervullen. De Vredesconferenties, thans zoo goed als met geregelde tusschenpoozen wederkeerend te beschouwen, zullen hier ongetwijfeld telkenmale haar zetel hebben. Moreele kracht zal van hare besluiten uitgaan over de geheele wereld, maar de materiele kracht, die hare nabijheid moet medebrengen, zal slechts dan in Nederland in voldoende mate worden gevoeld, wanneer men er rekening gaat houden met de ware belangen en niet meer utopisten heet hen, die zooveel dichter nabij deze belangen staan, dan menige z.g. nuchtere toeschouwer.

In Nederland heeft men alleen gevraagd naar het gevaar, dat er misschien in den aanvang in school om een internationaal parlement te herbergen. Aan het voordeel daarvan moge men thans denken, vóór het te laat is. HENRI VAN DER MANDERE.

DE GRIFFON.

(INGEZONDEN).

Geachte Redactie!

NAAR aanleiding van eenige aanmerkingen mij gemaakt met betrekking tot de fotografische opnamen bij mijn artikel over griffons, zij het mij vergund langs dezen weg die aanmerkingen te beantwoorden:

De „Ned. Hondensport” (uitgave Kluwer, Deventer), heeft in No. 39 mijn artikel uit „Buiten” over de griffons overgenomen na er het volgend opschrift boven te hebben geplaatst:

„De Griffon. Onder bovenstaanden titel verscheen in No. 10 van het bekende en steeds mooi geïllustreerde weekblad „Buiten” een artikel... enz. Wij vonden dit artikel, waarbij eenige *fraaie* afbeeldingen zijn afgedrukt, interessant genoeg”... enz. De „Ned. Hondensport” is het blad op kynologisch gebied in Nederland.

De heer Leliman te Dieren, consul voor Nederland van de Griffonclub en een erkend Europeesch autoriteit op Griffongebied schreef mij: „... en het doet mij genoegen Uw artikel te zien en te lezen, vooral ook omdat de photo's van de honden er *mooi* in staan”.

Ik geef toe, dat de achtergronden van de photo's scherper hadden kunnen zijn, maar de honden staan goed en de raspunten komen duidelijk uit, wat dan toch voor een rasbeschrijving het voornaamste is. Wat het type betreft, was onmogelijk beter te geven.

De in „Buiten” afgebeelde honden zijn vele malen op tentoonstellingen bekroond door verschillende keurmeesters (Leliman, von Otto, Proesler, de Gingines) met tal van eerste en eereprijzen en ik heb slechts naar de keurmeesters-verslagen te verwijzen om van het goede type te overtuigen.

Op de laatste in Juli 1908 gehouden tentoonstelling te Coblenz (Duitschland) van de Griffonclub, waar + een 60-tal griffons aanwezig waren, sloegen Stop-Oedenrode, Princesse Beau-site en Rona-Beau-site, zonder uitzondering alle hun concurrenten, zoowel bij reuen als bij teven, in de hoofdklassen, en kwamen terug met de Eereprijzen voor den besten reu en de beste teef. Zeker toch een bewijs voor de deugdelijkheid van het type en het model.

Wat betreft een mij toegezonden prentbriefkaart, die als type moet gelden van een voortreffelijken griffon, hiervan valt de uitvoering beslist niet te roemen. Het is een en al onbeholpen re-touche, terwijl het type door den stand van den kop toch zeker niet duidelijk is. Dit zal zelfs een leek op griffongebied moeten erkennen.

Hoogachtend,

G. F. OBREEN.

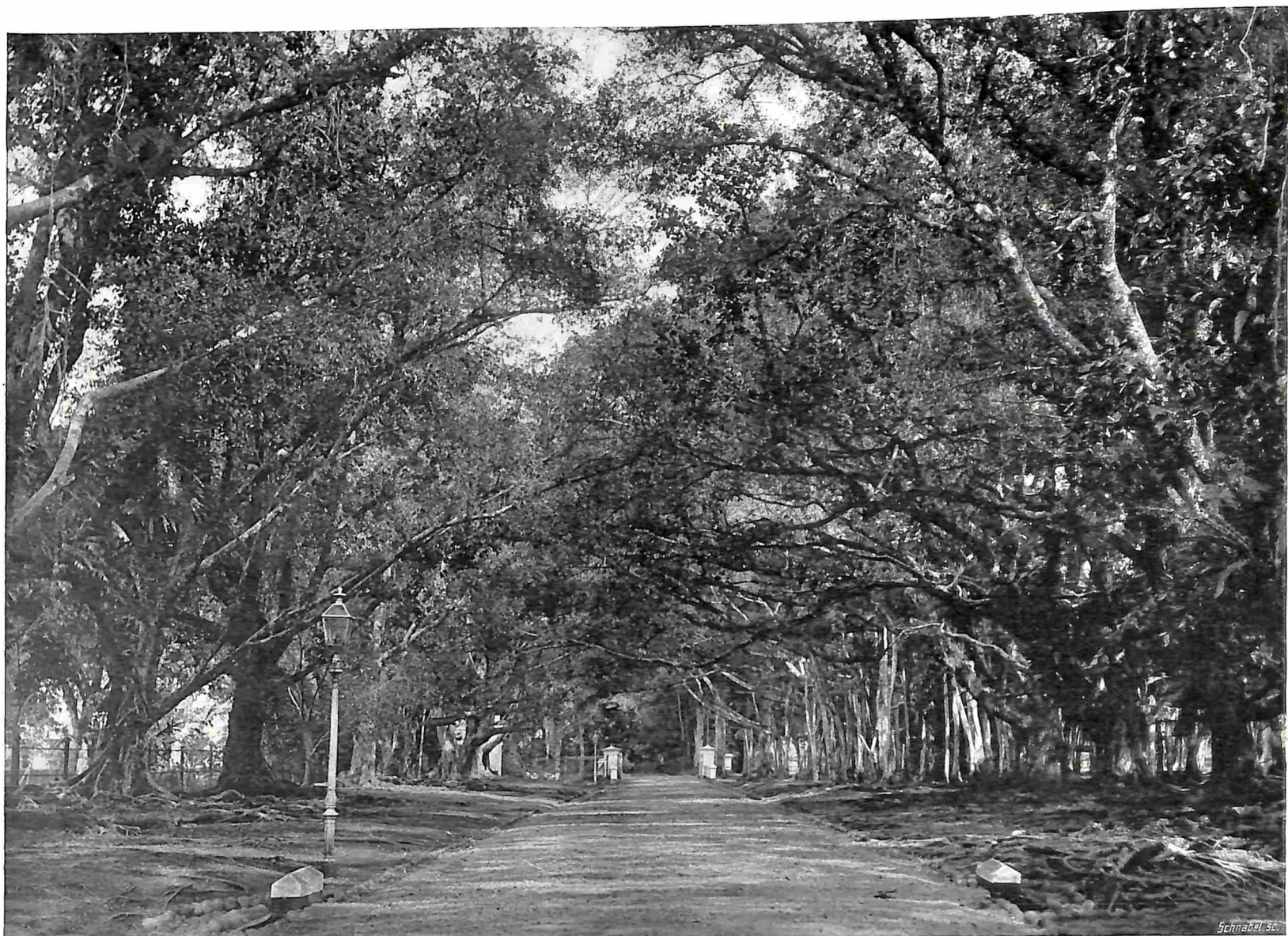
HOLLAND—ENGELAND.

UIT de vele millioenen inwoners van het Vereenigd Koninkrijk, is een elftal liefhebber-voetballspelers gekozen, dat Maandag tweeden Paaschdag niet bij machte was, tegen ons nobel-tiental(!) meer dan vier doelpunten te forceeren. De Engelsche liefhebberspelers waren voetballspelende mannen, onze menschen waren niet meer dan min of meer goefende voetballspelende jongelui. De Engelschen spelen geregeld zéér zware wedstrijden tegen en met beroepsmenschen, de onzen kennen slechts het amateurvoetbal. Wil men een goede krachtsverhouding tusschen het Engelsche amateurvoetbal en het Hollandsche hebben, dan moeten we strijden tegen Engelschen die in eigen land alléén, als de Hollanders, spelen tegen „soortgenooten”. Wij zagen gisteren een elftal Hollanders, waaronder kerels als boomen, hun lichaamskracht... wegmoffelen, op een manier, dat we er soms wee van werden. Dient het voetbalspel dan om zich van onmacht, in plaats van macht en kracht bewust te worden? Snelheid en overleg is goed, maar daarmee alléén is Engeland niet vooraan gekomen in de rij der volken, de Engelschen hebben altijd hun taaie kracht moeten aanwenden, om in de voorste rangen te zijn... en te blijven! Weest toch, Hollandsche Voetballers, ik bid u, niet zoo angstvallig wellevend tegen u tegenpartij, laat u vooral nooit tegen den grond kwakken, beproef dit te verhinderen niet alléén! In de eerste plaats, beproef, als het moet... à bon entendeur... Het is de bedoeling niet om Pierards te kweken.

En dan, oefent u! Oefent in vrije uren uw uithoudings- en weerstandsvermogen door atletiek, gymnastiek vooral, doet als de Denen en de Zweden.

Aan inzicht en handigheid, dáaraan ontbreekt het u beslist niet, het zou dan geen 4—0 geworden zijn gisteren, toen ge met uw tien tegen een overmacht speeldet.

H. v. B.

BUITENZORG. 'S LANDS PLANTENTUIN. WARINGINLAAN. LINKS HET PALEIS VAN DEN GOUVERNEUR-GENERAAL.

OP JAVA.

HET populaire boek moet nog geschreven worden, dat het volle recht doet wedervaren aan het heerlijk natuurschoon van Java. Er wordt te veel geklaagd over „de een-tonigheid van dat eeuwige groen”. Ja, wij weten allemaal wel, dat wij er onze Septembers en Octobers missen, die het loover tinten met rosse verven; en onzen Mei met zijne bloemen in knop en zijn kroezelig groen, om nu nog niet eens te spreken van de landschappen, welke zoo verrassend in één enkelen nacht van sneeuw en ijs om ons heen verrijzen en eene nieuwe, witte wereld tooveren voor onze oogen. — Maar de zegsman, die dit alles aanvoert om daarbij te klagen over het monotone in de natuur op Java, heeft zeker vluchtig rondgekeken te midden van den weelderigen plantengroei van dit eiland. Om maar iets te noemen, hij heeft bepaaldelijk niet genoten, van de afwisseling die de rijstbouw oplevert van het oogenblik, dat de sappig groene paddi wordt uitgeplant tot aan den tijd, waarop het sawahland zich uitstrekt over verre, blonde afstanden en de gele halmen, volrijp, de hoofdjes naar de aarde nijgen. Hem trof zeker niet het verschil in aanblik, dat de djatti-boschen geven in Oost- of in West-moesson. De rechte stammen dragen hun vollen bladerdos en roze bloesempluimen zoo triomfantelijk. Welk een verandering in den drogen tijd, als die boomen beroofd zijn van hun tooi!

Wie verre landen bezocht heeft, gevoelt zich vaak, na jaren, verrast door de reisindrucken, die duidelijk in het geheugen bleven, en door datgene wat vervaagde in de herinnering. Soms is het één enkel beeld, dat bijzonder scherp afgeteekend bleef staan in het geheugen: een rotswand, zooals die in den middag belicht werd in de kromming van een fjord; de silhouet van een stad, gelijk die opdook uit de golven, of wel een enkele vlerkprauw in de stille, gladde baai van eene binnenzee.

Zoo zal de tourist op Java, die tevens beminnaar is van ruime uitzichten, getroffen worden door het eigenaardig panorama-achtig karakter der landschappen. Ik kan mij voorstellen, dat hem levendig zal bijblijven de herinnering aan die vergezichten van velden, volkomen schaduwloos, onder een strakken, blauwen hemel, belicht door een zon, die van louter gloeihitte uit elkaar dreigt te barsten. Die velden ziet hij omlijst door bergketens, welke in den fellen dag gelijken op glinsterende vestingwerken. De bergtoppen schijnen geheel te zijn versmolten in zonnestrallen. Enkele palmenkruinen komen wazig uit als schaduwbeelden, op die verre muren en wallen, badend in licht.

En dat zelfde landschap herinnert hij zich tegen den avond met de bergtoppen duidelijk zichtbaar, den werkenden krater, omgeven door een rossen gloed en een donzigen kraag van rookwolkjes; of een enkele rookpluim omhoog zendend; op den voorgrond, boven de velden drijft een eenzame kalong, de groote Indische avondvogel, met den loomen, breeden vleugelslag.

Proeven van een panorama landschap geeft een der afbeeldingen uit het bergland van Oost-Java. Zij is genomen naar een mooie photographische afdruk uit de omgeving van Tosari, het bekende gezondheidsoord voor malaria-lijdens, waar de frische bergwind nieuwen levensadem blaast in de longen en nieuwe veerkracht geeft aan den tragen gang van den malaria-lijder met het aschgrauw gelaat en de holstaande, fletse oogen: droevig beeld van den volbloed Europeaan, die niet aarden kan in het warme land, waar de atmosfeer hem het ademen zwaar maakt, alsof een groot gewicht op de borst hem voortdurend belemmert vrij de longen uit te zetten.

Op de afbeelding zien wij den kolossalen kraterbodem van het Tenggergebergte, de *Dasar* of zoogenaamde Zandzee van den Bromo in nevelen. Op den achtergrond is de rookende Smeroe, Java's hoogste berg, waarvan de top door een boogvormige bergketen met het Tenggergebergte verbonden is. De photo is waarschijnlijk genomen van uit den Moengal-pas. Oorspronkelijk was de Tengger een tweeling-vulkaan met twee kraters. Na uitbarstingen is de uitgevloede lava gestold in den Oostelijken krater. In den Westelijken krater steeg de lava en vloede over. Eindelijk stolde ook deze en vormde den bodem van de tegenwoordige Zandzee. Op deze lavakorst zijn door vernieuwde erupties vijf kleinere kegels ontstaan: de Widodarin, de Giri, de Kembang, de Batok, welke op de afbeelding de voorste is; en de nog werkende Bromo, op de afbeelding, links achter den Batok. Het zoogenaamde zand van de dasar is asch door vulkanische werking opgeworpen. Met uitzondering van den Batok en den Kembangtop zijn de kegels niet begroeid. De wand om de Zandzee vormt een steilen ringwal. Door de Zandzee rijdend, om den voet van den kegel Batok heen, bereikt men in een half uur den voet van den kegel Bromo. Bij het beklimmen van den kegel om den kraterwand te bereiken, gaat men langs een trap of ladder van bamboe. De top is vaak in rook en dampen gehuld. Hier wacht den reiziger een gezicht verrassend en duizelingwekkend. De rand van den ellipsvormigen kolk gaat bijna loodrecht naar beneden. Uit spleten in den afgrond stijgen de dampen op en bedekken den wand met een geelen aan-

ZANDZEE IN NEVELEN. OP DEN ACHTERGROND DE ROOKENDE SMEROE.

slag van zwavel. Uit den hoofdschoorsteen verheft zich met korte tusschenpoozen, bruischend en sissend, een rookkolom, die zich boven den kraterwand uitbreidt. De afwezigheid van plantengroei, de gapende afgrond, de dorre Dasar geven de omgeving eene uitdrukking van geheimzinnigheid, angstwekkend en grootsch. Heel het uitzicht rondom werkt er toe mede om den indruk te verhoogen. Scherpe oogen ontdekken nieuwe vuurbergen. Ver in het Oosten de rookende kegel van den Lamongan, Zuidwaarts de rookzuil van den Smeroe, ten N.W. den kegel van den Penangoengan, ten W. de kruinen van den Ardjoeno, en heel in de verte ten Z. den kegel van den Keloet. Waarlijk, men waant zich het gebied van Vulcanus te hebben betreden, ver buiten de wereld der menschen. Al die werkende kegels gelijken op reuzenaltaren, waarvan de rook hoog boven de wolken opstijgt.

De Tenggereezen vereeren den Bromo als heilig. Van de godsdienstige feesten door hen gevierd ter eere van den Grooten Geest, die er rondwaart, is wel het voornaamste het groote offerfeest, dat in Juli aan den voet van den berg gehouden wordt. Mannen, vrouwen en kinderen in hun mooiste baadjes verzamelen zich, gereed tot een plechtigen optocht. De opperpriester beklimt den kraterrand, ontsteekt er wierook en werpt rijstoffers en andere gaven in den afgrond, daarbij den zegen afsmeekend van den grooten Dewa Bromo, die in den krater woont. Bij zulk eene gelegenheid hebben de geloovigen vaak tijdelijk hutten opgeslagen in de dorre zandvlakte, waar gansche familie-groepen zich legeren. Vaak offeren zij sieraden en kleederen, die zij werpen in den krater.

De geweldige ruggen van het Tenggergebergte verheffen zich in golvende lijnen en stoute spitsen. Beneden zijn de langzaam aflopende hellingen in cultuur gebracht; boven verrijzen de donkere tjemara-bosschen; hier zijn ook de alang-alang velden met het hoge zilverwitte gras, waar het gebied is van den tijger en van den wilden pauw. Het klimaat van Tosari deugt niet voor den rijstbouw. De plantenwereld heeft er een meer Europeesch karakter. Naast tropische varens ziet men er aardbeien, frambozen, vlier, accacia's. Tegen de steile berghelling hangen de moestuinen en velden, waar uien, aardappelen en kool geteeld worden in het gebergte. Heerlijk zijn de vergezichten rondom Tosari. Van hooge steilten ziet men de wolken beneden drijven over schoone dalen en weelderige bosschen. Naast wild romantische natuurfereelen, te bereiken langs aarden treden in de berghelling uitgehouwen, treft ook telkens weer het bekoorlijke van menig idyllisch plekje in de onmiddellijke omgeving van het hoofdgebouw van het gezondheids-établissement van Tosari. Geen wonder, dat de inlander met zijn gevoelig temperament eene groote vereering heeft en eene eerbiedige vrees koestert

voor de natuur, gelijk die zich aan hem openbaart in haar lieflijke en in haar trotsche schoonheid. Hij gevoelt het als eene noodzakelijkheid om met dank- en smeekoffers de weldadige geesten van licht en lucht te naderen om den Zegen te vragen, die de blauwe lucht geeft, de bloeiende natuur, het vruchtbaar makende water. En de geesten, die verwoesting, verderf en ziekte veroorzaken, wil hij met geloften, offers en gebeden gunstig stemmen.

— Van den Bromo naar het Paleis en Park van den Gouverneur-Generaal is een sprong, waarbij de bekende zevenmijls-laarzen uit het sprookje zelfs te min van kwaliteit zouden zijn om dienst te kunnen doen. De inlander, die den Bromo vereert, blikst over den kraterrand heen naar den verren top van den rookenden Smeroe en met een zwijgende beslistheid van houding beschouwt hij dien verren top van Java's hoogsten berg als de allergelukkigste plek op aarde. Welke zijne gevoelens zijn bij ernstige beschouwing van het Paleis en Park van den Gouverneur-Generaal melden geen overleveringen en blijven hier buiten overweging, waar het thans geldt de aandacht te vestigen op de meer vredige tafereelen van West-Java, gezichten uit de omgeving van Buitenzorg en kijkjes uit 's Lands Plantentuin. De tafereelen van heerlijk en zeldzaam natuurschoon spreken voor zichzelf en hoe welsprekend zijn zij! Boekdeelen zou men kunnen schrijven over den luister van den plantentuin, afgezien nog van zijn hooge, wetenschappelijke waarde.

Het paleis is een aaneenschakeling van gebouwen. Breede, marmere traptreden leiden naar het hoofdgebouw, waarvan onze driekleur afhangt als de Gouverneur-Generaal aanwezig is. Het paleis is gescheiden van den hoofdingang van het park door hooge boomen. Hier grazen tamme herten. Tot verren achtergrond heeft het paleis den blauw-groenen Salak. Het witte slot ligt daar te midden van prachtig geboomte en van eene schitterende, tropische bloemenpracht. Een vorstelijken doorgang geeft de Kanarielaan naar den hoofdingang. De machtige, rechtstammige boomen staan daar als reuzenwachters in feestelijke paradedooi. Om de hooge stammen slingeren zich lianen en orchideeën en hangen neer van de kruinen als drapeerriën van groen. (Zie pag. 289 van den tweeden jaargang).

Het wereldberoemd terrein van 's Lands Plantentuin heeft naast een zeldzamen schat van bloemen een rijkdom van wandelpaden, slingerend door het geboomte. Onze eerste afbeelding geeft een kijkje door de trotsche Waringinlaan. De boomkruinen met de wijdgespreide takken vormen een gewelf boven het hoofd van den kleinen mensch, die er onder door gaat. Het felle licht van den tropischen dag wordt er getemperd tot een weldadig groenen

BUITENZORG. IN HET PARK.

schemer. Als krachtige woudreuzen staan daar die geweldige waringins. De takken hebben luchtwortels neergelaten die in den grond zijn gedrongen en den stam hebben omstrengeld, zoodat die op een vlechtwerk van takken gelijk; andere luchtwortels zijn verder van den hoofdstam in den grond geschoten en vormen bijstammen, dik als zware orgelpijpen; het lijkt wel of zij de reuzenloofkroon willen stutten. Hoe begrijpelijk, dat de inlander zijn stille gewijde plekjes heeft, diep overschaduw door den machtigen waringinboom, die zoo beschermend zijne takken spreidt.

Eene oneindige verscheidenheid van boomen en heesters geven kijkjes hier en daar er verder op in dezen lusthof. Slanke stammen van verbazende hoogte vormen zuilengangen. Groepen van palmen uit alle tropische gewesten zijn hier bijeen, met allerlei vormen van bamboeplant. De ficus elastica, die wij kennen als onze kamerplant, wel verzorgd in houten bak of kuipje, verheft zich hier als een woudreus, hoogstammig met de langwerpige, glanzige bladeren. Telkens wordt het oog weer getroffen door festoenen van groen, lange rotanranken, heerlijke varenkruiden, door grootbladige bloemkroonen schitterend rood, goudgeel en in teere amethylenkleuren. Wij wandelen als door een toovertuin. Hier zien wij de drijvende victoria regia. Sierlijke vijvers zijn aangelegd, waar waterrozen drijvende bloemperken vormen. Welk eene weelde van bloemen en groen, telkens en telkens weer. Naast bloemen vermiljoen rood boeien witte palmen, die in de plantenwereld van West-Java zoo sierlijk pronken, vraagt om bewondering. En de Europeaan, die dit alles voor de eerste maal aanschouwt, waant zich in een aardsch paradijs. Hij ziet alleen de schittering en de weelde, den luister gezond. Hij denkt niet aan de adder, die schuifelt in het gras. Gezond en krachtig gaat hij de toekomst te gemoet. Hij gevoelt de warmte van Java nog niet loom en drukkend; heeft nog geen weet van het malariagif der tropen. Gelukkig, dat er velen zijn, die inderdaad een nieuw vaderland vinden op het schoone eiland, wier gestel bestand blijkt tegen het klimaat. Zij doen denken aan de planten uit kouder luchtstreek, gebracht in de bergtuinen, welke zijn toegevoegd aan het hoofdterrein van 's Lands Plantentuin. Jong overgebracht, met oordeel te goeder plaatse gezet, hebben zij kunnen acclimatiseeren.

Bekend is het fris en gezond klimaat van Buitenzorg met zijn bijna dagelijks voorkomende regenbuien. Het hôtel *Bellevue* te Buitenzorg draagt zijn naam Schoonzicht met eere en heeft een prachtig uitzicht op den Salak, van uit de bergkamers van het hôtel. Het liefelijke, diepe dal van den Tji Dani heeft tot achtergrond den driekoppigen Salak. Hetstroompje bruischt en schuimt in zijn steenen bedding. Bekoorlijk is de onmiddellijke omtrek op den

voorgond met rijen kokospalmen, vijge- en tamarinde-boomen. Lage, bamboezen woningen liggen in vredige groepen bijeen. De kolossale karbouwen zijn in de nabijheid en het lijkt niet of de hoeder ze voortdrijft; de groote dieren met de langzame, rustige bewegingen schijnen veel eer den eigen gekozen weg te nemen. Beneden op de hellingen liggen de rijstvelden; temidden dier terraslanden verrijzen telkens de grafheuvels der Chineezen. Hooger op de hellingen groeit de koffiestruik onder de roode bloesems van den Schaduwboom; nog hooger verheffen zich de dichte bosschen. Eigenaardig voor Hollandsche oogen in het landschap is de afwezigheid van kerktorens en spitsen tusschen het groep. Weer hooger tegen de bergwanden, waar de tjemara-boomen ophouden, enkel nog bergkruiden groeien en de alang-alang afhangt, begint datgene, wat bij den inlander de mysterieuze stemming wekt, het geheimzinnig gebied van den tijser, voor wien dichte grashalmen en dikke duisternis geen beletsel zijn, „omdat het licht, dat flinkt in zijn oogen hem den weg wel wijst in het donker”. Eindelijk, het allerhoogst, waar alle plantegroei ophoudt, verheffen zich de blauwe toppen en troont in majesteit de driekoppige Salak, die overal in den omtrek het landschap beheerscht.

* * *

Wanneer het dorre loover in den lande ritselt langs het wandelpad en een ijzige wind onze Vaderlandsche oogen bijkans dreigt te verstijven, krijgt mischien menig verlofganger met onze overzeesche bezittingen een bedenkelijken kijk op de oud-Hollandsche spreuk, waarmede ik gaarne dit artikel zal besluiten. Ik bedoel de leuze, die het echte patriottenhart handhaaft, die voor ons zoo krachtig klinken kan te midden van al die tropenpracht, dat goede, oude woord van:

Oost West, Thuis Best.

D. M.

„EIERENZOEKEN”.

VACANTIE! — De heerlijke tijd was daar. De schooldeur werd met een betekenisvollen omeddraai gesloten, en vlug liepen we naar huis, vóór ons de juichende kinderschaar in opgetogen stemming, zwaaiend met hoeden en petten: „Vacantie, vakantie, o zalige tijd, Wat brengt gij ons heerlijke dagen”....

Vandaag nog den koffer gepakt, en dan morgen „naar huis,” naar onze geboorteplaats, dierbaar plekje in midden Friesland. Familie en kennissen worden begroet in de oude Moedertaal. Al spreekt men dag in dag uit Hollandsch, éénmaal weer in Fries-

land worden de gesprekken gevoerd in het oude boerenfriesch, ons met den paplepel ingegeven.

En als vanzelf voeren de gesprekken ons terug tot den tijd van ons kind-zijn, van onze blijde jeugd en we roepen ze weer in onzen geest terug, die avonturen, die onvergetelijke voorval- len uit de blijde kinderjaren.

Is het wonder, dat de lust je bekruipt, om nòg eens te genie- ten, evenals vroeger, van dat onbezorgde zich-vrij-gevoelen?

Het was in die optimistische stemming, geachte lezer(es), dat een vroegere schoolkameraad en schrijver dezes besloten, om eens een dagje te dwalen in de vrije natuur, en meteen te zoeken naar eieren. Feitelijk was de laatste idée wel de voornaamste, want „... út aisekjen”... (eierenzoeken) is voor alle Friesche jon- gens, vooral in den weidehoek, de meest geliefde ontspanning.

Ook ouderen vinden het „aisekjen” een waar genot, sommi- gen maken er zelfs een tijdelijk beroep van, en weten meestal een goed dagloon te maken.....

In het midden van Friesland, tusschen Bergumer meer, Flues- sen en Tjeukemeer, strekt zich een onafzienbare lage landstreek uit.

De bodem bestaat uit laagveen, op sommige plaatsen uit moe- rasveen, en is bedekt met een reeks van groote en kleine meren, onderling door breede waterstreamen verbonden. Poelen en plassen en vele kleine weteringen wisselen met die meren en stroomen af, veelal gescheiden door smalle strooken land, rustig liggend te midden van die eindeloze grasvlakte. De grond rondom en tusschen die poelen en plassen is zoo drassig, dat ze gelijk op een gedrenkte spons. Bij iederen stap, die men doet, vullen de voetstappen zich met water, een springende beweging doet den bodem in een golvende trilling geraken.

In de meeste gevallen bestaat deze laatste dan ook uit een vrij dunne laag van wortels en vezels van veen- en moerasplanten, als vilt in elkaar geweven. Die dunne laag, dicht begroeid met weelderige moeras- en waterplanten rust op het bruinzwarte brij- achtige veen. In den omtrek van het stille visschersdorpje Eerne- woude, gelegen te midden van al die meren en plassen, ligt zulk een drassig oord, dat zeer terecht en eigenaardig „*de griene thek- ken*” (groene deken), wordt genoemd.

Maar al heeft dit land van uit een oeconomisch standpunt be- schouwd zeer weinig waarde, voor den natuurliefhebber is het eene bekoorlijke landouwe. De plantenkenner zoekt hier niet te vergeefs naar de zeldzaamste moeras- en waterplanten, en de dierenliefhebber kan er eveneens zijn hart ophalen, want in deze eenzame oorden vinden duizenden moerasvogels en andere vogel- soorten een geliefde woon- en broedplaats. Bijna nergens in ons

vaderland treft men een landstreek aan, zoo aantrekkelijk voor liefhebbers van zeilen en roeien, voor jagers en visschers, voor liefhebbers van de stille natuur.

Zooals we reeds zeiden: deze lage landen, „mieden” geheeten, welke den geheelen winter onder water staan, en alleen gedurende het voorjaar en zomer nauwelijks „boven water” zijn gelegen, vormen een waar paradijs voor kieviten, tureluurs, wulpen, snip- pen, kemphanen, wilde eenden en vele andere soorten moeras- en zwemvogels, waarvan men hier de broedplaatsen vindt.

In de maand April strijken duizenden der reeds genoemde trekvogels in deze streken neer; weldra breekt de paartijd aan, en begint de nestbouw.

't Was dan in de Paaschvacantie, dat mijn vriend en ik besloten „út aisekjen” te gaan.

Daags van te voren werd van een „verhuurder van vaartuigen” een schouw (platboomd vaartuig) met zeil gehuurd. (In 't water- land zijn er velen, die voor hun plezier, of ten dienste van het bedrijf er een vaartuig op na houden: een flinken boeier, een sier- lijk, vluggebouwd jacht, of een eenvoudige schouw met sprietzeil.)

't Was half vier in den vroegen morgen. Vlug en frisch ons gewasschen en gekleed, en toen naar buiten, waar 't bootje ons reeds lag te wachten.

't Was vrij donker buiten. Een frissche Westenwind ver- dreef spoedig de slaap uit de oogen. Met ferme slagen roeiden we het bootje voort, en waren weldra buiten het dorp, dat nog in zoete rust lag aan 't stille water.

Nu 't zeil op: de wind was gunstig. Rustig drevén we tusschen de nog eentonige weilanden door, zoo nu en dan voorbij een groote echt Friesche boerderij met hoogroode pannen gedekt.

Langzamerhand trok de morgenschemering op. Een enkele haan verwelkomde den komenden morgen; overigens was alles doodstil. Nog een poos, en het begon „rood” te worden aan de kim. Weldra schoten de eerste zonnestrallen over het vlakke landschap. Zoo langzamerhand waren we op de plaats onzer bestemming. 't Zeil werd opgerold en weldra lag de schuit aan den wal. Alles werd geborgen, de polsstok opgenomen en we stapten aan land.

Nu opgelet!... Eerst de naaste omgeving goed opgenomen. De meeste vogels zijn nu nog „bij de eieren”. Later op den dag, wanneer er meer leven en beweging in de vlakte komt, worden ze veelal opgejaagd, en zwerven ze soms ver van de nesten.

„Kijk, daar steekt iets donkers met een klein pluimpje boven 't gras uit. 't Is een kievit, rustig zittende op zijn nest. ¶ Een eindje verder staat een andere kievit, 't is de „ald hy”, het man-

BUITENZORG. IN HET PARK.

netje. De kleur der vleugels is iets donkerder dan die van 't wijfje, overigens ziet men weinig verschil.

Wat zullen we doen? Wachten maar.... Geduld is bij 't zoeken naar eieren een eerste vereischte. Vrij zeker is de vogel bezig in den vroegen morgen zijn ei te leggen. Achter dat weidhek gaan we rustigjes zitten, zacht met elkaar pratend, zoo nu en dan een blik werpend op de op het nest zittende kievit. Zie.... nu gaat de vogel staan. Wat voor eigenaardige beweging is dat? De kievit pikt strootjes op en werpt deze ruggelings in het nest. Ze is aan 't „striekesmeten” (strootjes wippen), zooals het in de taal der eierenzoekers heet. Dit nu is een vrij zeker teeken, dat de vogel met het leggen van zijn ei gereed is.

Nu kunnen we er gerust naar toe gaan. Nauwkeurig wordt de kievit gadegeslagen. Daar vliegt het mannetje reeds op met breedden, krachtigen vleugelslag. We vestigen het oog echter voortdurend op het wijfje. Kijk „ze” eens loopen, zoo hard het gaan kan langs dien greppelkant. Eerst nadat ze een heel eind heeft geloopt, vliegt ze op, met vluggen, korten vleugelslag, zeer verschillend van dien van het mannetje. Een eindje verder zet ze zich weer neer.

Intusschen hebben we de plek, waar 't nest moet wezen, goed vastgehouden. We loopen recht op het doel aan. 't Valt echter uiterst moeilijk in die eindeloze vlakke een plekje ter grootte van een schotelte met zekerheid te bepalen.

Hier ergens moet bepaald het nest zijn. Even scherp zoekend heen en weer geloopt.... Daar is het!

Een ondiep cirkelvormig kuilte in 't lage weiland, met strootjes bedekt, vormt het nest. En er in liggen.... drie eieren, eventjes kleiner dan een kippenei, vaalgroen gekleurd met zwarte onregelmatige vlekjes. De punten der eieren zijn naar elkander toegekeerd.

Triomfantelijk worden de drie eieren (een treike = (3) meegenomen (roovers die we zijn), en weggeborgen in den schouw bij 't roer, waar een hokje met hooi gevuld voor de eieren in gereedheid is gebracht. We gaan weer verder. Halt! daar komen we voor een vrij breede sloot. De pols wordt van den schouder genomen, en nu eens geprobeerd of we het „slootjespringen” uit onze jeugd nog niet verleerd zijn. 't Gaat wel zóó goed niet meer, doch 't blijkt, dat we er nog gemakkelijk „over kunnen”. Nu maar weer gekeken. In de verte zien we reeds enkele mannetjeskiviten in de lucht spelemeien, al duikelend hun minneliedjes zingend:.... „kie-e-wiet, wiet wiet — kie-e-wiet”. Daar vliegt zoowaar een wijfje kalm voor ons uit. Die hebben we opgejaagd. Daar komt het mannetje aan, en beschrijft angstig schreeuwend groote cirkelbogen boven ons hoofd. Waar zou dat wijfje opgevlogen zijn? Voortdurend zoeken is de boodschap. Akker voor akker wordt afgezocht. Kijk hier is een leeg nest ('t mannetje-kievit maakt meermalen voor plezier meerdere nesten, meestal zijn deze niet met strootjes gevoerd). Steeds zoeken!.... Eensklaps begint mijn makker hardop te lachen. Waarom? Hij heeft een nest gevonden en in plaats van twee eieren liggen er een paar kleine aardappeltjes in 't nest. Hoe dit te verklaren? Eergisteren is dit nest met één ei gevonden door den landarbeider van gindschen boer, die in deze nabijheid dagelijks aan den arbeid is. Hij heeft het ei meegenomen en een aardappeltje in 't nest gelegd. Gisteren is hij weer gaan kijken. Er lag een ei bij den aardappel. Weer nam hij het ei mee en lag een tweeden aardappel in 't nest. Vandaag zou hij weer gaan kijken, doch wij waren hem te gauw af. We laten de twee lok-aardappeltjes liggen. Misschien dat straks het opgejaagde wijfje terugvliegt naar het nest, om een ei bij de aardappeltjes te leggen. (Meer dan 4 leieren legt de kievit echter niet in één broedsel).

JONGE BASTAARD NACHTEGALEN.

NEST VAN DE BOSCHFAZANT.

We kunnen hierop echter niet wachten en gaan verder. Daar loopen een paar grieto's, statig stappend op hun lange stelten. Hier en daar bemerken we op 't land van die hooge grasboschjes. In zoo'n boschje maakt de grieto zijn vrij diep nest. We doen het best eenige van die grasboschjes na te zoeken. Eindelijk, ja wel, daar vinden we

een nest, diep in zoo'n grashoepje, de lange, droge grashalmen vormen er boven een gewelf. We buigen het gras op zij en vinden één ei, grooter dan dat van een kievit, mestgroenachtig met groote grijze vlekken. Een „broed” (3 stuks bij grieto's) zullen we niet gemakkelijk vinden. De grieto begint pas eind April met het leggen der eieren, later dan de kievit.

NEST VAN DE VLAAMSCHE GAAL.

We zijn zoo langzamerhand een heel eind van den schouw afgedwaald. 't Ei wordt voorloopig in den pet geborgen, en deze voorzichtig opgezet. (Iedere „aisieker” draagt een flinken pet). Straks als we naar ons vaartuigje terugkeeren, kunnen we 't naast de 3 kievitseieren leggen.

Langzamerhand is er meer bedrijvigheid in de vlakke gekomen. 't Boerenwerkvolk is overal druk aan den arbeid. Ook in de vogelwereld is meer leven gekomen. De leeuwerik stijgt jubelend naar de wolken. Kieviten spelemeien in 't luchtruim. Luid klinkt het door de lucht: „kie-e-wiet, wiet, wiet; — kie-e-wiet.” en dan weer „grieto-o-o; — grieto-o-o, grieto-o-o.”

Kemphanen zetten in kwaadheid de halsveeren op, en voeren in vollen strijd lust een hevige gevecht. 't Vinden van de eieren gaat moeilijker, de meeste vogels zitten niet meer op het nest.

Nu naar huis. We hebben „in den wind”.... er zit dus niets anders op, dan te gaan roeien. Nu, zoo'n flinke armbeweging doet je goed....

Om half twaalf ligt ons bootje weer aan wal. De eieren worden voorzichtig uit het hokje genomen, en met een zekeren trots den huisgenooten getoond.

't Blijkt, dat die kievitseieren 12 cents per stuk en het tureluursei 3 cent per stuk waard zijn, zoodat onze vondst een waarde vertegenwoordigt van 39 cent. We besluiten echter de eieren niet te verkopen, maar ze „uit te blazen” en de „schalen” te bewaren als een herinnering aan een prettigen vacantiédag.

U. G. DORHOOT.

VOGELS IN APRIL.

IN April is de vogeltrek uit het Zuiden in vollen gang, en iederen dag kunnen wij op onze wandelingen nieuw-aangekomenen begroeten, ons van den vorigen zomer nog zoo goed bekend. Bezoeken wij de weiden en lagere landen, dan wordt ons oog en oor het eerst getroffen door de kivitien (Vanellus vanellus L.), die, luid hun naam roepend, in sierlijke schommelvlucht boven ons hoofd zweven. Ja, hij is bijna een historische Aprilvogel geworden, de gekuifde kievit met den goudgroenen mantel. Een zangvogel is hij niet; de wetenschap deelt hem in bij de plevieren. En ofschoon hij 't niet verder dan zijn eigen naam brengt, mengt zich zijn geluid toch wondermooi in het concert der kleinere zangers. 't Is echter niet voor zijn eigen plezier, noch voor 't onze, dat hij zooveel drukte en beweging maakt, maar dit alles geldt het nest met de vier groengevlekte eieren, die hier of daar op de weide in een kunsteloos nest, bijna een gewoon kuilte in den grond, liggen. 't Is een slechte tijd voor de kivitien, want de geheele maand mogen hunne eieren gezocht, en ten verkoop aangeboden worden. Laten we onze kivitien maar met rust laten, en eveneens zijne verwanten, de grutto's (Limosa limosa L.) en de tureluurs (Totanus totanus L.), die meest ook reeds eieren hebben, en, angstig roepend, rondvliegen. Ginds is een troep kemphaantjes (Pavoncella pugnax L.) bezig met hun ridderlijk tournooi. Alsof ze 't werkelijk meenen, zoo rennen ze op elkander los, den snavel dreigend gereed houdend, de halskragen, wapperend, opgezet. Maak u echter niet ongerust, het is slechts schijn, en bovendien, de weeke snavels zouden toch te zacht zijn om wonden te veroorzaken. Op eenigen afstand staan de wijfjes, en schijnen zich niet veel om den strijd hunner Romeo's te bekommeren.

Langs den rand der weide, waar wilgen en struiken elkander aan de sloot afwisselen, zingt de geelgors (Emberiza citrinella L.), geheel in zichzelf verdiept, hare eenvoudige strophe, eenige korte

tonen, gevolgd door een langgerekt, stijgend of dalend sje-ie-ie-fie. Men zou het kunnen schrijven:

Onze Oostelijke naburen vertolken het heel aardig met: „Wie, wie, wie hab' ich dich lieb!” Reeds begin Maart, toen het een enkelen keer een mooien dag gaf, is onze vriend begonnen te zingen. Ook een tweede soort, de rietgors (*Emberiza schoeniclus* L.) met z'n pik-zwart kop, vinden we hier aan het water. Hij heeft echter nog geen eieren, zooals de geelgors, hoewel men er tegen het einde der maand toch wel op rekenen kan. Hier, waar het struikgewas wat dichter wordt, scharrelen een paar winterkoninkjes (*Anorthura troglodytes* L.) en een eindje verder een roodborstje (*Eri-thacus rubecula* L.). Daar zit het sierlijke, slanke vogeltje op een uitstekend takje, en laat een weemoedig, trillend gezang hooren. Hij laat ons vlak bij komen, ons met zijn grootte, vertrouwelijke oogen bespiedend. Met een behendig sprongetje wipt hij weer in 't beschermend houtgewas, waar nog even een helder tak, tak, tak van hem vernomen wordt. Ons verder gaan jaagt eenige leeuweriken en kwikstaarten van den slootbagger op, en de laatsten trippelen, sierlijk den staart op en neer bewegend, met damespasjes voor ons uit. Het zijn witte kwikstaartjes (*Motacilla alba* L.), maar ook de gele (*Budytes flavus* L.) ontmoeten we hier, ofschoon die zich meer ophoudt achter den ploeg, om daar iets van zijn gading te zoeken. 't Zijn nuttige vogels.

In snelle vlucht schieten ginds eenige huis- en boerenzwaluwen (*Hirundo rustica* en - *urbica*) over het water; dat zijn nu nog eens eerst voorjaarsboden bij uitnemendheid. Aan de boerenhuizen zijn ze reeds hun nesten aan 't maken, en wanneer wij hen zoo zonder zorgen met nestmateriaal zien dragen, of wanneer zij, hoog in de lucht, zoo lustig en vroolijk sjilpen en piepen, dan voelt men eerst recht, dat het nu werkelijk geheel en al lente geworden is, en dat men nu niet meer voor onverwachte sneeuw-buïen bevreesd behoeft te zijn, zooals in Maart.

Aan den boschrand stijgt de elegante boompieper (*Anthus trivialis* L.) met een helder sirie, sirie in de lucht. De aanloop, dien het diertje neemt, voerspelt minstens een stijghoogte als van een leeuwerik, maar, eenige meters boven de boomtoppen gekomen, laat het vogeltje zich weer op zijn eerste rustplaats neer. Ook zijn neefje, de graspieper (*Anthus pratensis* L.) is er reeds een geruimen tijd. De vijf bruinachtig grauwe eitjes kan men omstreeks midden April vinden, evenals van een anderen weidevogel, den bekenden leeuwerik (*Alauda arvensis* L.), wiens nest men echter ook soms, bij zacht weer, reeds in 't begin der maand kan verwachten. Zingen doet hij al van einde Februari af, wanneer hij, al jubelende, zóó hoog vliegt, dat wij hem in de blauwe voorjaarslucht nog slechts als een stip zien.

In de met riet begroeide plas-sen laten thans overal de groen-achtig bruine rietzangers hun tak, tak, tak hooren, nu en dan door een heeschklinkend krrrr afgebroken. Zij hebben nog den tijd, eer de zorg voor de jongen komt, want vóór einde Mei, respectievelijk begin Juni, zijn hunne eieren nog niet te vinden. Ook waterhoentjes (*Gallinula chloropus* L.) en koeten (*Fulica atra* L.) zijn thans, nu het riet nog niet hoog is, goed te bespieden. Sierlijk met het kopje knikkend, zwemmen de gracieuse watervogeltjes over de watervlakte, de eerste met een karmijnroode voorhoofdsplaat, de andere met een witte. Met een helder kroekroek lokken zij elkaar. Poelsnippen (*Gallinago major* L.) schieten in zigzag-lijnen uit de dichtbegroeide oevers; een moeilijk, maar daarom een des te begeerlijker schot voor den jager. Aan de slootkanten staan hier en daar reigers (*Ardea cinerea* L.), terwijl ook vriend ooievaar (*Ciconia ciconia* L.) met groot zelfbewust-zijn op de kikvorschenjacht is. Zijn wijfje staat luid te klapperen op het nest, dat zich ginds op die schuur bevindt. Ook al een lentebode.

Luid klinkt tegen midden April de volle, monotone roep van den koekoek (*Cuculus canorus* Z.) over veld en bosch. Eenige weken vroeger zijn de eksters (*Pica pica* L.) reeds begonnen, met veel spektakel en kabaal, hun overdekt

nest boven in den onbereikbaren top van een hoogen olm aan den dijk te bouwen. In dezen tijd ziet men verscheidene vogels met nestmateriaal in den snavel vliegen, ofschoon de meesten nog niet zoo ver zijn, maar nog van de verre reis uitrusten, zooals de zwartkop (*Sylvia atricapilla* L.), de braamsluiper (*Sylvia courruca* L.), de grasmusch (*Sylvia sylvia* L.), die thans overal onze bosschen en landwegen met hun gezang opvroolijken. Tegen einde April komt de veelbezongen zangerkoningin, de nachtegaal (*Daulias luscina* L.), die ons door hare heerlijk zuivere strophen reeds aan de komende Bloeimaand doet denken. Met nog eenige bekende tuin- of parkvogels, zooals de merel (*Merula merula* L.), de zanglijster (*Turdus musicus* L.), de vink (*Fringilla coelebs* L.), de vliegenvanger (*Muscicapa grisola*) e.a., en enkele heidevogels, als fazanten (*Phasianus colchicus* L.), korhoenders (*Tetrao tetrix* L.) en patrijzen (*Perdix perdix* L.), vormt zij een voornaam deel van onze vogelwereld in April. Over een maand zijn bijna alle gevederde vrienden, die wij 's zomers ontmoeten, present, en hebben ook reeds eieren of jongen.

Behalve de kwartel en de griet,
Die leggen in de Meimaand niet.

W.

DE ENGELSCHE BULL-DOG.

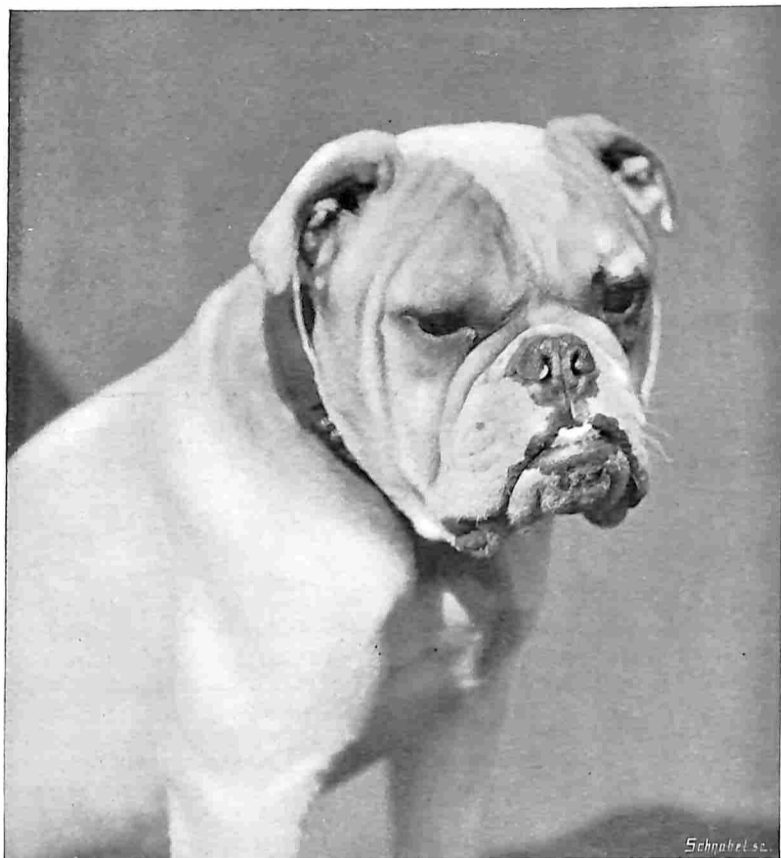
WIE kent niet den Bulldog met zijn schrik-aan-jagend uiterlijk, den kop vol met diepe plooiën, met breeden borst en gedrongen lichaam en gespierd als een athleet? Nevensgaande afbeeldingen geven een duidelijk beeld van den goed gevormden bulldog.

Zijn voorkomen is massief en compact, zeer zwaar van voren en geleidelijk naar achteren lichter gebouwd; de beenen zijn sterk, kort, gespierd en naar buiten aangezet; de schouders zijn zwaar en naar buiten gebogen; de borst is diep en breed. De kop moet zeer groot zijn in verhouding tot het overige lichaam en heeft een breede hersenpan, hooge slapen met duidelijke „stop”; de oogen staan ver van elkaar en moeten zwart zijn; de onderkaak is breed en vooruitspringend. De neus is breed, zwartgekleurd, zeer kort en wordt ver naar achteren gedragen. De „rose” ooren, waarbij de punten buitenwaarts overhangen en het oor dus van binnen gedeeltelijk zichtbaar is, worden het liefst gezien. De rug is kort en plat en eindigt in fijne goed gedragen lenden; de staart is kort en laag opgenomen.

In Engeland heeft men dwerg- of toybulldoggen, die precies gelijken op de groote exemplaren, doch niet zwaarder mogen

RODNEY STONE, WERD VOOR £ 12.000.— NAAR AMERIKA VERKOCHT.

REMBRANDT'S CASTOR, EEN MOOIE BULLDOG, UIT KENNEL „REMBRANDT”.

wegen dan 6½ K.G. De Fransche bulldoggen vormen een ander type; zij werden in Parijs gefokt uit dwergbulldoggen en Engelsche bulldoggen van edel bloed; zij wegen ongeveer 9 K.G. De Fransche bulldog is levendig, verstandig en sterk gespierd met fijn beenderstel.

Hun kop is sterk, breed en hoekig; de onderkaak mag niet te ver vooruit staan. De huid op den kop is vol plooiën en gaat over in dikke bovenlippen, die over de onderlippen vallen en de tanden geheel bedekken. De „stop” moet zoo diep mogelijk zijn. De oogen zijn donker, het wit mag men niet zien; zij staan zoo ver mogelijk van de ooren.

De ooren zijn fijn en voelen zacht aan; zij zijn hoog aangezet, staan ver uit elkaar en worden goed rechtop gedragen, zoodat de geheele oopening duidelijk gezien kan worden.

De staart is diep aangezet, dik aan den wortel, zeer kort en mag niet rechtop gedragen worden of sterk behaard zijn.

De borst is breed en diep; de rug is kort en breed en buigt zich sierlijk naar boven; zulk een karperrug is in Engeland zeer gezocht.

De bulldog is de nationale hond in Engeland; Richard Strebél, de schrijver van het standaardboek over hondenrassen, zegt, dat de bulldog de karakter-eigenschappen van den Engelschman heeft overgenomen; even als deze gaat hij zonder op iets te letten, op zijn doel af en bezit een taaie volharding.

EENIGE BEROEMDE ENGELSCH BULL-DOGGEN.

De geschiedenis van den bulldog is van ouden datum. Linnaeus beschreef hem als *Canis molossus*, afstammende van den Tibetdog, Edmond de Longley, hertog van York, de vierde zoon van koning Eduard III, schreef omstreeks 1380 een boek, getiteld: „Master of the Game”, waarin hij den aland, den mastiff en den bulldog behandelt.

Dr. Cajus, lijfarts van koningin Elizabeth, beschreef in 1570 den bulldog.

In vroegeren tijd werd de bulldog voor stierengevechten gedresseerd; dit was een sport voor de hoogere standen; wij lezen dat Hendrik II, koningin Mary, koning John (1199—1216) zulke gedresseerde honden hadden. De bulldog moest den dolgemaakten stier bij den neus grijpen en niet meer loslaten (pinning and holding); de stier werd dan machteloos, omdat de neus zijn meest gevoelige plek is. Dit wreed vermaak is gelukkig sinds lang verboden.

Omtrent het karakter van den bulldog zegt het English Illustrated Magazine: „De Bulldog mag zijne eigenaardigheden hebben, maar nooit is hij wild, dom of verraderlijk. Zijn onaangenaamste hebbelijkheid is prikkelbaarheid; een slechte of domme behandeling prikkelt hem en kan een aanval van karakter en vraagt woestheid ten gevolge hebben. Hij is rond van karakter en vraagt eerlijk behandeld te worden, opdat zijne beste eigenschappen te voorschijn kunnen treden. Enkele exemplaren van dit ras hebben een natuurlijken afkeer van paarden en zwart gekleurde voorwerpen, waar zij als wilde dieren op af kunnen gaan; dit ligt alleen aan een slechte opvoeding in de jeugd. Zulke honden moeten niet in handen van leeken komen, want zij zouden ongelukken veroorzaken.

Er is echter geen authentiek voorbeeld bekend, dat een bulldog een mensch zou aanvliegen, zonder geprovoceerd te zijn. Houdt men een bulldog aldoor aan den ketting, dan wordt hij twistziek en ondeugend; wordt hij dan mishandeld, dan wreekt hij zich door een beet, maar dat is wettige zelfverdediging.

Dat zij, die den bulldog vreezen en vertoeien, hem ontwijken, als dit hun behaagt, maar laten zij den liefhebbers niet tegen dit ras opzetten en hun genoegen bederven door allerlei vreeselijke verhalen, waarin de bulldog een hoofdrol speelt. Wij verklaren gaarne, dat de bulldog een trouwe metgezel, een toegewijde en moedige waakhond is en dat geen andere hond met hem vergeleken kan worden.”

De bulldog is goedmoedig en kalm, zoodat er een groote dosis ophitsing noodig is om hem kwaad te krijgen; eenmaal in toorn, is hij een gevaarlijk tegenstander, die zijn meester tot den dood verdedigt. Bij het aangrijpen van den vijand is hij zijn kracht bewust en gaat er open en eerlijk op los.

Bij kinderen is hij zeer vertrouwd; hij zoekt gaarne hun gezelschap en laat met zich sullen, dat het een lust is; hij laat zich oppakken, aankleeden, in een kinderwagen leggen, uren lang laat hij alles, alles toe.

De bulldog dankt zijn ongunstigen naam aan het woord dog en en aan zijn uiterlijk. Hij is dan ook een respect inboezemende verschijning, wanneer hij daar zoo langzaam nader komt; het korte, gespierde lichaam, het gezicht vol plooiën, de teruggedrongen neus en de opwaarts gebogen onderkaak. Ziet men hem zoo moedig en onverschrokken op een anderen hond losgaan, dan denkt men onwillekeurig, dat hij dat ook wel eens bij menschen kon doen!

De bulldog heeft prachtige, trouwe oogen, waarin zijn geheele ziel opgesloten ligt. Hij is vol karakter; een kleine hond laat hij loopen, hij pakt alleen honden aan, die tweemaal zoo groot zijn als hij zelf. Hij gaat op straat geen keupartijtjes met andere honden aan en jaagt geen katten na; hij is een rustige, zich zelf voelende hond.

Hoewel hij een goedge karakter heeft, jaagt hij door zijn voorkomen angst en schrik aan en is dus een uitstekende hond om dames te begeleiden en te verdedigen; in Engeland hebben dan ook vele ladies een bulldog. Als waakhond is hij geen vervelende keffer, maar laat dan alleen zijn machtig en diep geluid hooren, wanneer er werkelijk gevaar dreigt.

In ons land kwamen de bulldoggen meer in zwang, toen eenige jaren geleden te Amsterdam de Hollandsche Bulldoggen-Club werd opgericht: de stoot hiertoe werd gegeven door de heeren Stork, B. H. Manus, F. Enthoven, e.a., die mooie exemplaren uit Engeland lieten komen. Jammer dat het fokken dezer honden zoo moeilijk en kostbaar is.

De bekende Engelsche keurmeester van Bulldoggen, Sam Woodiwijs, heeft onlangs eenige zijner ervaringen omtrent het fokken van deze honden medegedeeld. Hij be-

schouwt daarbij de teef als veel belangrijker factor dan de reu; hij eischt dan ook van de teef het beste bloed en de hoogste kwaliteit. Hij tracht speciaal de goede eigenschappen van de teef nog meer te doen uitkomen en ze permanent te maken.

Een teef met voortreffelijken kop, maar minder goed lichaam, moet gepaard worden met een reu, die ook een fraai kop heeft, dan komen er zeker jongen met goede koppen; die zijn nu overgeërfd, zoowel van vaders als van moederskant en zullen stabiel worden.

Had men bij die teef met uitstekenden kop een reu met prachtig lichaam maar minder goeden kop genomen, dan zou men den kop van de teef bederven en haar slechter lichaam zou ook dat van de reu minder goed doen vererven, zoodat ten slotte de puppies (jonge honden) in niets zouden uitmunten. Woodiwiss is dan ook volstrekt niet van meening dat, zooals dikwijls beweerd wordt, de reu den grootsten invloed heeft op de fysieke vormen en de gewenschte raspunten en dat de jongen van de moeder alleen de moreele eigenschappen zouden erven. Hij beweert dat de hedendaagsche bulldog te wenschen overlaat in den neus, dat de schouders niet goed zijn aangezet en de rug te lang is; van de dertig tentoongestelde exemplaren hebben gemiddeld slechts twee een goeden neus en dat is toch het cardinale punt bij deze honden.

Besluiten wij dit artikel met de woorden van den beroemden Franschen schrijver Baron de Vaux: „Le Bull-dog est sans contredit d'origine anglaise et n'a jamais été introduit d'une manière permanente dans aucune autre contrée. En fait de courage brutal et de tenacité indomptable, aucun animal ne peut lui être comparé... Je pense que toute race de chien possédant un grand courage le doit à un croisement avec le bulldog. Il est non seulement le plus courageux des chiens, mais l'animal le plus courageux du monde. Malgré son aspect féroce, je crois qu'il n'y a pas de chien doué d'un meilleur cœur. Il est doux, affectionné et obéissant pour son maître, et reconnaissant de ses faveurs; mais, quand il est excité par les mauvais traitements, il est féroce.”

DUVAL VERWEY.

LIMBURGSCHE SAGEN EN LEGENDEN.

DE RIDDERS DER DUISCHE ORDE TE PIETERSVOEREN.

DE snelstroomende beek, die bij Eijsden (L.) hare wateren in de Maas stort, loopt kort bij de Zuidelijke grens van Limburg. Het stroompje heet de *Voer*, drijft molens, doorstroomt de grachten en vijvers van oude kasteelen en gaf zijn naam aan drie dorpen: S. Gravenvoeren, S. Martensvoeren en S. Pietersvoeren. De Walen hebben daarvan natuurlijk Fouron le Comte, Fouron St. Martin en Fouron St. Pierre gemaakt, evenzo goed als zij van het oude Erckentijl Argenteau maakten en zoovele andere oude namen onherkenbaar verminkten. Sint Pietersvoeren is wel het merkwaardigste der drie. Op het oude kasteel was in de middeleeuwen tot aan de Fransche revolutie eene commanderie der ridders van de Duitse Orde gevestigd.

De Duitse Orde, gesticht onder Boudewijn I (1100—1115), koning van Jezuralem, was machtig geworden en vertakt over een groot deel van Europa.

Wil men hare verbreiding zien, men lette op het volgende: Er waren twee grootmeesters, één in Pruisen, één in Duitschland; de eerste had vijf balijen onder zich, aan wier hoofd een landscommandeur stond, als Oostenrijk, Tirol, die nog bestaan, Elzas (+ 1809), Bohemen (+ 1550), Coblentz. (+)

De Duitse grootmeester zwaaide zijn staf over heel wat meer Balijen: Utrecht (bestaat nog, scheidde zich in 1637 af onder een Protestantisch landscommandeur), Frankenland (+ 1809), Hessen (+ 1809), Turingen (+ 1809), Lotaringen (+ 1801), Westfalen (+ 1809), Lombardije, Apulie, Sicilië en Castilië (allen +), en dan Aldenbiezen bij Maastricht, dat bij den verkoop der goederen in 1798 feitelijk te niet ging. Van deze laatste hingen de boven besproken commanderij Sint Pietersvoeren, die van Gemert en nog 11 anderen af. Wij hebben ons deze beschrijving veroorloofd, om het verband aan te toonen, dat deze deelen der orde samenhiel, die oorspronkelijk met een godsdienstig doel gesticht, later door de groote ontwikkeling harer wereldlijke macht, het stijgen harer bezittingen, haar oorspronkelijk doel ver voorbij gestreefd was.

De ridders woonden te zamen, hadden dienaren, droegen een witten wapenrok, zwarte broek, hooge laarzen met sporen, een zwarte hoed met witte en zwarte veer en zwarte overmantel met

zwart kruis en een breede, lange degen met kruisgevest. Zij moesten zijn van ouden adel en werden met groote plechtigheid gedurende eene godsdienstoefening opgenomen, na den ridder-slag en de omhelzing of accolade ontvangen te hebben.

* * *

De commanderie St. Pietersvoeren was reeds vroeg tot bloei gekomen. Het slot was sterk en grootsch gebouwd. De rijke bezittingen schaadden echter aan tucht en regel en in stede van de vreemdelingen en de landzaten te beschermen, vergrepen zich deze ridders aan de onderdanen van den Hertog van Limburg, den fieren Walram IV. Toen zij nu ook nog de goederen van het geestelijk stift te Hemy Chapelle wederrechtelijk bemachtigd hadden en ijlboden daartegen hulp vroegen aan 's Hertogs hof, ontvlamde Walram's toorn en riep hij zijne vasallen, ridders, schildboortigen en poorters op en duizend gewapenden stonden plotseling onder de leeuwenbanier geschaard aan de poorten van het slot bij de Voer.

Nu niet om te onderhandelen, maar om voldoening te eischen; Er werd geen langen tijd tot beraad gegeven en in de Kapittelzaal bespraken de ingesloten ridders met gebogen hoofde, wat te doen.

Enkelen wilden verzet, maar van alle kanten klonken de ba-zuinen en schetterden onheilspellend de krijgsklaroenen der overmacht. Reeds zag men de werpbussen stellen. Dan werd het stil in 't slot en eensklaps ratelde de hamei omhoog, de valbrug neder, de groote poort werd geopend en de schuldige ridders, een groot kruis voorop dragend, traden ongewapend, bloots-hoofds naar buiten, op den Hertog toe; de Commandeur boog de knie en vroeg vergiffenis. Walram's blik, die eerst vlammen schoot, werd zachter, de ridders hadden 't spel gewonnen; hij schonk hun genade, nadat hij hen had doen zweren zijne bevelen en die der orde trouw na te leven.

De ridders trokken weer het slot binnen en Walram stond den stoet na te staren, toen een der laatste ridders van onder zijn mantel een boog te voorschijn trok, en in een oogwenk een pijl langs het hoofd des Hertogs deed snorren. Dat was verraad! De hertog ijlt den schuldige na, doet een kring slaan om de sidderende ridders en den wraaklustigen eedbreker onmiddellijk in 't Voorhof onthoofden. En de ridders, hij beschouwde ze nu als de gezellen van den verrader. Hij eischte van hen op staanden voet eene hooge som ten zoen, en verbood hen allen een half jaar het verlaten van den burcht. Toen ging Walram zijns weegs, na eerst zijn wapenschild in de groote Kapittelzaal opgeslagen te hebben, om hun te herinneren, dat boven hunne macht nog die van den Hertog ging in recht en gerechtigheid!

Aldus geschiedde in den jare 1250.

A. F. VAN BEURDEN.

LORD CHANCELLOR,
WINNER VAN 50 EERSTE PRIJZEN.

EEN REISVERHAAL.

(Slot).

O! UDDEL! O! kamptijd. O! kamp van Uddel! ik zal je nooit vergeten. 't Was heerlijk en vies. Denk eens, een droge, stoffige grond. Veel dieren, vooral in ons eten en drinken. Veel muggen 's nachts. Is er heerlijker reisherinnering dan te kunnen denken hoe het toen was en hoe het nu is. Stel u voor, we hadden één ketel. Hierin zetten we thee, koffie, kookten er melk in, en chocolademelk. Dit gaat twee dagen goed. Ik zal melk koken, ziet, het wordt thee. Geen nood, nieuw water gekookt om schoon te maken. Het wordt melk. De ketel is behekst. Men schenkt er alles uit behalve datgene wat men erin deed. Daar nadert een boer, oud, wel zeventig. Morgen! zeggen wij. Ook goede morgen, zegt hij. 't Is de schaapherder. 'n Sigaar? Nou asseblieft. De man verzette zich in 't vervolg pertinent tegen het aannemen van een sigaar, werd er ziek van. Het was toch een goed soort en licht. De landelijke eenvoud verzette zich tegen dergelijke schaapherderlijke uitpattingen. Komt weer een boer. Jan de Stip. Goede, oude baas, die ons veel vertelt van toen de koning nog leefde en jaagde in Apeldoorn. 't Bevalt hem best bij ons. We vragen hem om van avond terug te komen en ons nog meer te vertellen. Oh, dat is best! Hij wist nog een heelen boel.

Hij zou komen. Ik ga 's avonds naar de boerderij om melk te halen voor 't onthaal van onzen gast. Ik kom terug en zie in de verte een aantal mannen rond onze tent geschaard. Vreeselijke gedachten klieven door mijn brein. Een overval. Goed riemen snijden van een andermans leer. Mijn vriend waan ik

DE RAADSELACHTIGE EN GRILLIGE ONWIL VAN „DE WIELEN”.

overvallen. Geen nood. Hij leeft. Onze gast is alleen maar gekomen met vier zoons. Hen dacht ik de vrijbuiters. Een heeft een harmonica bij zich. Wij gaan zitten en maken melk met cognac klaar. Verzoeken den Stip te vertellen. Hij zegt niets. Wij drinken. Ook zijn zoons zeggen niets. Zij grijnzen. Wij spelen mandolien. Mijn reisgenoot teekent ze uit. Eén zoon gaat harmonica spelen. 'n Oud wijsje: „Toen ik op Neerlands bergen stond”. Repertoire is uitgeput. De muziek ook. Eindelijk zeggen ze wat. Dat ze heen gaan. We zijn beteuterd, zeggen hen goeden dag en hebben nog lang gedacht over de wijsheid van 't Volk der Veluwe.

Vijf dagen bleven we in Uddel, genietend van de mooie streek en onze vrijheid. Eens zelfs kregen wij bezoek van een gezelschap, dat de streek bezocht en over onze inrichting niets dan lof deed hooren. Mocht een van hen dit journaal soms lezen en zich de situatie herinneren, dan bied ik mijn excuses aan voor de wasch, die ik juist in de boomen had gehangen. Indien het bezoek mij te voren was aangekondigd, had ik andere maatregelen kunnen nemen. Maar nu overviel het mij.

Van Uddel af trokken we wederom terug naar Melligen met het vaste plan om daar ook eenige dagen te blijven, wanneer we tenminste permissie konden krijgen voor een standplaats.

Heerlijk waren de dagen daar doorgebracht. Ja, reeds het eerste oogenblik, dat mijn vriend er in 't gras ging liggen, had hij het voorrecht met zijn arm te drukken op een bij, die roem der Veluwe, die haar roem handhaafde door 'n flinken steek terug te geven. Zeventig bijenkorven omzwermden ons.

Ook de koeien. O, die heerlijke koeien. Altijd als we gingen eten, werden ze in 't land gelaten en konden, wanneer ze de kans daartoe schoon zagen, niets liever doen dan de touwen van onze tent door sabbelen, waarna wij niets beters te doen wisten, dan de oude, gebroken Geitewielen naar hen toe te rollen, waarna zij (de koeien) met den kop omlaag en de staart omhoog weg holden, 'tgeen zeer vermoedelijk een voor de koeien gezonde beweging is geweest, daar een van hen gedurende ons verblijf aan een jeugdig kalf het leven heeft geschonken. Wij waren de peetvaders, het werd met den naam van Pietje gedoopt, wanneer de boer tenminste woord heeft gehouden, waaraan wij voor ons niet de minste reden tot twijfel hadden.

Tegenover den gastheer moet men verschillende lieve attentie's in 't oog houden en zoo besloten wij dan ook, evenals te Uddel een gala-avond te organiseren, die zou bestaan in een onthaal op chocolade-melk. Hier moesten we met veel overleg te werk gaan, want een dreigend gevaar deed zich voor. De brandspiritus was op en daar deze schijn-

baar in den geheelen omtrek niet te verkrijgen was, had men ons aangeraden ons te vervoegen bij den wagenmaker, die wel wat zou hebben. Wij naar Garderens wagemaker en gevraagd om brandspiritus. Edoch de man had er hoogstens maar een kopje vol van, zoodat we onvoldaan terug zouden keeren, toen opeens iemand ons achterna kwam loopen om te zeggen, dat hij wist waar dat goed te koop was. We kochten toen een bijna lege flesch ervan, en moesten dien avond voor een grootste deel boven een houtvuur koken, hetgeen uit den aard der zaak zeer gemakkelijk, maar bovendien uiterst schadelijk was, daar geregeld bij het opbruisen der kokende melk een groote hoeveelheid in het vuur terecht kwam. Enfin, wij namen de helft meer melk dan we noodig hadden en hebben chocolade gedronken. Naderhand werden we bij den boer terug gevraagd en kregen we krentenbrood met koffie en een geweldig groote sigaar en toen een mede-bezoeker, een Veluwsche heibewoner, ons wedervaren hoorde, verklaarde hij, „nu te weten, hoe de verloren dubbeltjes op den weg kwamen”, waarom hij zelf lachte.

De laatste avond. Gevoelens van weemoed overrompelen ons. Wij moeten scheiden. 't Ligt misschien aan ons, maar de zon gaat ook niet vroolijk onder. Het regent zacht, als weende het uitspaniel. Nog een droef werk blijft ons te doen. We moeten de laatste sporen van ons verblijf uitwissen. Onze bussen en wat verder overbodige belasting is geworden, zullen we eerlijk begraven. De kuil wordt groter en groter. Eindelijk is het droevig einde daar. Alle waardelooze voorwerpen zullen daarin gaan. Ik mandolien zachtjes. Chopin's treurmarsch. Mijn vriend danst een danse-macabre. Overigens is het plechtig stil. Slechts de kippen kakelen, als waren zij verwonderd over het indrukwekkend schouwspel. De voorwerpen zijn niet meer zichtbaar. Wij maken er een heuveltje boven en zetten daar een sierlijke plant op. Ook een hekje zal hen aan de vergetelheid ontrukken. Alles is klaar, nu daalt de nacht. We gaan slapen, slap van emotie's.

Den volgenden ochtend vroeg trekken we weg, na een roerend afscheid te hebben genomen en „de Geit” aan een nauwkeurige inspectie onderworpen te hebben. Het uur van vertrekken is geslagen. Een lange dag wacht ons vol vermoeienis.

De Geit staat klaar. Wij werpen nog een blik rondom ons, kijken ook naar het grafheuveltje, voor ons vol herinnering. Een kip loopt juist met de laatste brandnetel, die wij er moeizaam op pootten, weg. Treurig symbool van aardsche vergankelijkheid.

De Geit rukt en knarst, als was het haar bekend, dat dat geluid ook haar vergankelijkheid aantoonde. Zal zij zich nu beter houden? Wij trekken, zij rolt, wij gaan terug naar 't oude leven.

HENRICUS VAN NARDINCLANT.

HET RUSTIGE GEZELSCAP VAN „DE STIP” EN ZIJN WAKKERE JONGENS.